

עש"ק פר' שמוני תש"ע

נשמתין חדתיין

רשימות מרדא"ח
שנאמרו מפי מו"ר שליט"א
בשב"ק פר' צו-שבת הגדול תש"ע

—פנימי לבאי ביהמ"ד תו"ח—
לא מוגה

יוצא לאור ע"י מכון
"יום החכמה"

שע"י ישיבת "תורת חכם" ללימוד הנגלה והנסתר
רח' אהלי יוסף 4, ירושלים עיר"ק תובב"א

להלן רשימת שיעורי התורה המתקיימים בבית מדרשינו במשך השבוע

שיעורים באידיש

- ❖ שיעור בגמרא מסכת סוכה, מפי הר"ה ג. המפורסם ר' יהושע כהן שליט"א, בימים א'-ה' בין השעות 4:00-5:00 אחה"צ.
- ❖ שיעור בשער הכוונות למהרה"ז זי"ע, מפי מו"ר הגה"צ שליט"א, בימים א'-ה' בין השעות 7:00-8:30 בערב.
- ❖ שיעור בספר נתיב מצוותיך להרה"ק מקאמאראנא זי"ע ואוצרות חיים למתחילים מפי מו"ר הגה"צ ביום ג' בשעה 9:00 בערב.
- ❖ שיעור בשעה"כ - שבת ביום ד' בשעה 8:15 בערב.

שיעורים בלשח"ק

- ❖ שיעור בספה"ק עין חיים למתחילים, מפי מו"ר הגה"צ שליט"א, ביום ב' בשעה 9:00 בערב.
- ❖ שיעור בספה"ק שיחות הר"ן, מפי מו"ר הגה"צ שליט"א, וסדר התרת קללות לפי מנהג הרש"ש זי"ע, בליל שישי בשעה 8:00.
- ❖ שיחת קודש ברעווא דרעוויין שלוש סעודות (מזמן צה"כ דר"ת).

ניתן לשמוע שיעורי מו"ר שליט"א ב"קול הלשון"

- ❖ **שיעורים באידיש:** טל' 03-6171086 (באמריקא: 6469777900 בענגלאנד: 1617985500)
 - שיעור בספה"ק אוצרות חיים - שיעור מס' 1 (באמריקא ובענגלאנד: 3-4-37-1)
 - שיעור בספה"ק רחובות הנהר, נהר שלום, סידור הרש"ש - שיעור מס' 3 (באמריקא ובענגלאנד: 3-4-37-3)
 - שיעור בחסידות (פר' השבוע) - שיעור מס' 2 (באמריקא ובענגלאנד: 3-4-37-2)
 - שיעור בספר נתיב מצוותיך ואוצרות חיים - שיעור מס' 5 (באמריקא ובענגלאנד: 3-4-37-5)
 - שיעור בשעה"כ שבת - שיעור מס' 6 (באמריקא ובענגלאנד: 3-4-37-6)
 - שיעור בספר אדיר במרום לרמח"ל (טל' 03-6171041) - שיעור מס' 2 (באמריקא ובענגלאנד: 2-7-5-2-2)
- ❖ **שיעורים בלשח"ק:** טל' 03-6171041 (באמריקא: 6469777900 בענגלאנד: 1617985500)
 - שיעור בספר התניא - שיעור מספר 1-2 (באמריקא ובענגלאנד: 2-7-5-2-1)
 - שיעור בסה"ק שיחות הר"ן (ושער יהו"א) - שיעור מס' 3 (באמריקא ובענגלאנד: 2-7-5-2-3)
 - שיעור בסה"ק ליקוטי מוהר"ן - שיעור מס' 1-3 (באמריקא ובענגלאנד: 2-6-5-2-4)
 - שיעור בסה"ק עין חיים - שיעור מספר 1-1 (באמריקא ובענגלאנד: 2-7-5-2-1)
- ❖ **שיעורים באנגלית:** טל' 03-6171002 2-4-9

כמו כן ניתן לשמוע כל השיעורים בזמן אמירתם בטל' 03-6171002 (באמריקא: 6469777900).

אפשר להשיג הקלטות השיעורים ממערכת קול הלשון בטל' 02-5816622.

ניתן לקבל את הקונטרס מידי שבוע בדואר אלקטרוני ע"י משלוח בקשה לכתובתנו:

tc7@neto.bezeqint.net

ויחי רצון שבכח התורה הקדושה נזכה להתדבק בו ית' בראוי
ולעשות רצונו בלבב שלם למען לא נבוש ולא נכלם לעולם ועד
ונזכה כולנו יחד לביאת משיח צדקינו בב"א.

"יום החכמה"

מכון "יום החכמה"

ת.ד. 5245 ירושלים

טל': 057-3153884 טלפקס: 02-5389584

נשמתין חדתיין

רשימות דברים מדא"ח שנאמרו בשב"ק פרשת צו-שבת הגדול
תש"ע(*)

בהליכה לביתו בליל שבת

ב] אחד מהתלמידים שאל לו על השיעור בדף היומי (סנהדרין מ"ג ע"ב) שמסר מקודם בביהמ"ד, דדרשינן מהנקודות שבס"ת על תיבת הנסתרות לה"א, שקודם שעברו בנ"י את הירדן היו ערבים אחד על השני רק על המעשים הגלויים (הנגלות לנו ולבנינו והנסתרות רק לה' אלוקינו) ואחרי שעברו את הירדן ונכנסו לא"י נתחייבו בערבות גם על הנסתרות עיי"ש, ושאלו האם בימינו בזמן הגלות שרוב בנ"י אינם על אדמתם האם חוזר הדבר לקדמותו, והשיב מו"ר בשם שו"ת האבני נזר (או"ח סי' שי"ד) שמביא האבנ"ז בשם המהר"ל דהטעם שדוקא ע"י אר"י נתחייבו יותר בערבות, היות שאר"י הוא עולם האחדות והיחוד, וע"כ ע"י אר"י יכולים כל אחד לדאוג יותר עבור שמירת התומ"צ של האחרים אף בנסתרות, והוסיף ע"ז בספר כלי חמדה (שמביא את האבנ"ז הנ"ל) שעפ"ז מובן שאף עתה היות שיש לכל אחד מבנ"י חלק באר"י עיי"ז יש להם בפנימיות כח היחוד והאחדות של אר"י, וע"כ יש לבנ"י

א] אמר בדרך צחות לפרש את השם של "שבת הגדול" ע"פ דברי רביז"ל בשיחות הר"ן (אות פ"ח) שבשבת זו השולחן הפוך, עיי"ש, וזכן בהרבה בתי ישראל אוכלים בשבת זו החמץ במקום צר ודחוק או שלא אוכלים החלות חמץ במקום הרגיל וכו' וא"כ חסר עיי"ז בכבוד שב"ק, משא"כ אצל אדם גדול יש גם בשב"ק זו כבוד שבת בשלימות עפ"י מה שפירש רביז"ל (היי מוהר"ן תקל"א) בדרך רמז הפסוק "צדיק ה' בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו", שהצדיק זוכה שיהא ה' בכל דרכיו (בה"י "בכל דרכיך דעהו") ע"י שחסיד בכל מעשיו היינו שלחצדיק יש חסידים שעוזרים לו ומסייעים בידו במעשיו וצרכיו הגשמיים, עיי"ש, וא"כ לאדם הגדול שיש לו משמשים שיכול לסמוך עליהם שיכינו וינקו את ביתו לפסח (בין השבת עד ליו"ט) יכול הוא להתנהג בשבת זו כרגיל ולא למעט בכבוד שב"ק, וע"כ השבת נקראת ע"ש האדם הגדול, וזהו שבת הגדול.

(*) מו"ר ביקש לכתוב שהפסקים בהלכה המובאים פה אין לסמוך עליהם למעשה (והסביר שיש חילוק בין תשובה בשעת מעשה לפסק קבוע ואכמ"ל).
ג.ב. היות שלא נכתבו הדברים בסמיכות לשב"ק אלא באיחור של יותר משבוע ומחצה נשמטו הרבה דברים.

ערבות אחד על השני אף במעשים שעושים
בנסתרות.

ג] אמנם הוסיף לחדש שהפסוק דהנסתרות
לח' אלוקינו שמינה ילפינן שאין
בנ"י ערבים על הנסתרות הוא ג"כ פסוק
נצחי [וכמו שמקשה שם בגמ' ר"נ על ר"י
(דריש דרש הנ"ל דהנקודות) דהלא בקרא
דהנסתרות כתיב "עד עולם", אלא דקודם
שנכנסו בנ"י לאר"י היה פירוש הפסוק אף על
מעשים הנעשים בנסתרות, ועתה מתפרש
הפסוק על ענין המחשבות, שאין בנ"י ערבים
זה על זה על מחשבות שאינן טובות ה"י
שע"ז נשאר האחריות של כל אחד רק על
עצמו ולא ערבים על האחרים (ואחד מהבחורים
שאל והלא מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה
(קידושין מ' ע"א) ואיך נקראות המחשבות בשם
עבירה, והעמידו מו"ר על האמת שבעניני
מינות ועריות הרי המחשבות בעצמן הן
עבירות שהוזהרנו עליהם בל"ת ד"ולא
תתורו אחרי לבבכם וגו'", ומאמר הנ"ל
דמחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה
קאי רק על עבירות שאין בהם איסור על
המחשבה כגון החושב במחשבתו ומתכנן
לדבר שקר או לה"ר וכדו' ולכסוף לא הוציא
מחשבתו הרעה אל הפועל או אין הקב"ה
מצרף מחשבתו הרעה למעשה בפועל).

ד] והזכיר ע"ז הפירוש הידוע מהח"י
הרי"ם בדברי רש"י בריש
פרשתנו "ביותר צריך הכתוב להזהיר על
מקום שיש חסרון כים" דקאי על שמירת
המחשבה בקדושה, שביותר צריך להזהיר
ע"ז היות שאין כים ושמירה עליו (שלא כמו
שמירת הדיבור שאפשר להתם ולסגור את הפה
מדיבור האסור ע"י השפתיים ולאטום את האזניים
משמיעת דיבורים אסורים כדברי חז"ל (כתובות ה'))
[ועיין בדא"ח פר' בשלח מה שאמר בשם
הגה"צ הרימ"א שליט"א בשם הרמ"ל

מסאסוב זי"ע ש"בשמחה" אפשר לשים כים
על ה"מחשבה", והסמך לזה את דברי הספר
יצירה (פ"ה משנה ט"ו) שמונה כמה דברים
שהם זה כנגד זה, ולחד גירסא מונה הרהור
כנגד שמחה].

ה] עוד שאל אחד מהבחורים איך זוכים
לשמירת המחשבה לשמרה
בקדושה כראוי, וענה מו"ר בהקדם דברי
המגיד מקוונין זי"ע בעבודת ישראל שכותב
בשם הרמ"ק ששמע מאלהיו הנביא זל"ט
שיש סגולה לטהרת המחשבה לומר בכוונה
ובהתלהבות את הפסוק אש תמיד תוקד על
נמזבח לא תכבה, ומבאר עפ"ז המגיד
מקוונין את הפסוק וכי יזיד איש על רעהו
להרגו בערמה (היינו היצה"ר שרוצה להטריד
האדם ולהרגו ברוחניות מעולמו הנצחי ע"י
מחשבות הרעות שמכנים בו) מעם מזבחי (היינו
ע"י הפסוק אש תמיד תוקד על המזבח וכנ"ל)
תיקחנו למות (להיצה"ר). והסמך לזה מו"ר גם
את הפסוק שביריש הפרשה "זאת תורת
העולה היא העולה על מוקדה על המזבח כל
הלילה עד הבוקר ואש המזבח תוקד בו"
[ופירש הפסוק שע"י אש התורה"ק שנרמזות
בזאת "תורת", וכן ע"י אש ההתלהבות
שבתפילה שתוקד האש על הלב (שכנגד
המזבח) שורפים כל המחשבות שמעלה
היצה"ר על הלב (וכדברי הרמב"ם הידועים
(הלכות איסורי ביאה פכ"ב הכ"א) שאין הרהור
מצוי אלא בלב הפנוי מן החכמה)].

ו] עוד המשיך לדבר אודות הפסוק הנ"ל
לפרשו בענין הגאולה מהגלות
האחרונה של אדם שכידוע מדברי חז"ל
(ויקרא רבה כ"ט, ב', וברמב"ן בראשית כ"ח י"ב
בשם פרד"א) שראה יעקב אבינו ע"ה את שרה
של מלכות אדם עולה ועולה בסולם ולא
ראהו יורד, וזה נרמז בתיבות "היא העולה"
[ובפרט בניגון טעם פזר שעל תיבת העולה

לקיים ע"י מחיה ברוחניות שיתחפך מרע לטוב ויכנע ויתבטל לבנ"י, ומה שמסיים במדרש הנ"ל שאמר הקב"ה ליעקב אבינו הפסוק (כשירא מזה שאין רואה את הירידה של אדום) אם תגביה כנשר וגו' משם אורידך וגו', היינו שאין לך ירידה גדולה מזו של אתהפכא שזהו הירידה הכי גדולה.

ח] עוד דיבר עם הבחור הנ"ל בפרטות ולימד אותו אודות הכוונות שיכוין בשעת שתיית הד' כוסות בפסח, ואמר לו שאי בהרה"ק ר"א סטראשלער זי"ע שהד' כוסות הם כנגד קדושת הד' חושים, ראייה, שמיעה, ריח, ודיבור [ולא הייתי נוכח בתחילת הדיבור הזה ואיני יודע איך פירש הקשר בין הד' כוסות לענין קדושת המחשבה, שהרי לכא"ל בפשטות קדושת המחשבה שייך יותר לבחי' המצה שהיא בבחי' החכמה כידוע (והד' כוסות הם כנגד הבינה שהיא בבחי' אימא וליבא), ואולי פירש זאת עפ"י מש"כ לעיל שע"י אש התלהבות שבתורה"ק ובתפילה ישרוף ויבטל כל המחשבות של היצה"ר, ולזה מסוגל הד' כוסות שהם מבעירים האש הקדוש של הבינה שבלב, ובפשטות נראה יותר דכוונתו שע"י שיקדש הד' חושים של הראייה והשמיעה וכו' אז ממילא יזכה לקדושה העליונה של קדושת המחשבה שהיא הקדושה הגבוהה העולה על גביהן, וא"א לזכות לקדושה העליונה של קדושת המחשבה ללא הקדמת קידוש החושים של הראייה והשמיעה (וכמו שמקדימים שתיית כוס הראשון והשני שהם כנגד קדושת הראייה (כוס ראשון) וקדושת השמיעה (כוס שני) לפני אכילת המצות (שהם בבחי' החכמה - קדושת המחשבה)].

ט] וקשר ענין זה (דשריפת ויקדת המחשבה העולה על המוקדה על

שהוא ניגון העולה הרבה למעלה שמרמז על העליה הגדולה של אדום), וע"ז העצה היא "ואש המזבח תוקד בו", ופירש בזה בשם כ"ק מוהרש"ב זי"ע עפ"י מה שמצינו בכתבי האריוז"ל שהחלוקה של הד' יסודות של אש רוח מים ועפר הם כנגד הד' עולמות של אצילות בריאה יצירה ועשיה, ונמצא שהאש הוא כנגד עולם האצילות, ופירש זאת שרק באש של עולם האצ"י שהיא בחי' אש המאירה יכולים לבטל ולהאיר את החושך של גלות אדום (שהיא נקראת וחושך על פני תהום - זה אדום כדאי' במדרש) [ובזכרוננו שפירש זה על האו"ם, שרק ע"י גילוי האו"ם יכניעו ויבטלו את גלות אדום, וכנראה הכוונה עפ"י מה שפירש דהאש קאי על האש דעולם האצ"י, והרי בעולם האצ"י "איהו וגרמוהי וחיוהי חד בהון" דהאש דעולם האצ"י מאוחד בגילוי עם האו"ם] ורימז זאת בהפסוק של זאת תורת העולה, שכידוע "אורייתא מחכמה נפקת", וע"ז מרמז הפסוק ומדגיש שאין הכוונה כאן באש של מלחמה ושריפה לחוד, אלא באש הקודש שהיא אש של בחי' החכמה שהיא אש המאירה, הנרמזת ב"זאת תורת" שהיא מרמזת על האש המחוברת עם בחי' הביטול דאור התורה, שדייקא אש כזאת ביכולתה להכניע את העליה הגבוהה של אדום.

ז] והוספה לפרש למעליותא הא שלא ראה יעקב אבינו ע"ה הירידה של אדום (ולא כמו שאר הגלויות שראה יעא"ה את העליה והירידה שלהם), שזהו לרמז שהתיקון של אדום לא יהא באופן של אתכפיא היינו ע"י שיורידו אותו, אלא באופן של אתהפכא, שבזה אי"צ להורידו ממקומו אלא להפכו במקומו מרע לטוב [ואולי הכוונה עפ"י מה שהאריך בדא"ח פר' ויק"פ מדברי הרמב"ם (הל' מלכים פ"ו ה"ד) שאף מחיית עמלק יכולים

הטומאה דאותו האיש דייקא ביום ער"פ שמואיר בו שורש האש הקדוש של הבוצינא דקדרוניתא הנ"ל שהוא שורש הגבורות הקשות הרעות.

[יא] וכמדו' שפירש דתיקון הגבורות הקשות הוא ע"י שמעלים אותם לשורשם העליון של הבוצינא דקדרוניתא שהיא בבחי' הצמצום הראשון כמובא בריש ספח"ק מבוא שערים, שהצמצום הוא בחי' ענין הגבורות שעושים הסתרה וכיסוי על האור, אך גבורה זו דהצמצום הראשון כולה לתכלית ההטבה, שרק על ידה תוכל להתהוות כל הבריאה שעולם חסד יבנה, וכדאי' בריש הע"ה שכל הבריאה היא מרצונו ית' להטיב לנבראו אלא שא"א להם לקבל מטובו הגדול האין סופי ללא שיעשה מקודם בחי' הצמצום והסתרת אור הא"ס שיתן מקום לבריאת העולמות וכו', וא"כ כשמעלים כל הגבורות הקשות אל שורשם העליון שהוא הגבורה הראשונה של הצמצום הראשון נמתקים כל הגבורות, שיתגלה שתכלית כל הגבורה היא על מנת להטיב אחריתנו.

[יב] ופירש עפ"י שזהו הענין של שריפת חמין עד שנחפך לאפר שעי"ז נהיה מותר בהנאה בפסח להרבה פוסקים, וביאר שמד האפר שלאחר השריפה הוא שע"י האש ששרפה את החמין (שמתלבש ושורה באש זו שורש הגבורה של האש דבוצינא דקדרוניתא כנ"ל מספח"ק טור ברקת) נפרד מהחמין כל הסיגים והגבורות של היצה"ר שנאחזו ונשתלשלו מהגבורה הא' הנ"ל, (וכדאי באריז"ל מענין אחיות הגבורות בהחמין) ונתבטל הכל עד שנשאר ונתגלה העצם והשורש שהוא הגבורה השורשית הראשונה שהיא כולה טובה עפ"י הידוע שיש בכל דבר ארבע יסודות של אש רוח מים ועפר, וע"י

המזכה וכו') לענין שריפת חמין, וכידוע מרביו"ל שענין החמין הוא בחי' חימוץ המח במחשבות שאינן טובות, ואנן נהיגינן כשיטת ר' יהודה שאין ביעור חמין אלא בשריפה, והיינו כנ"ל דשריפת ויקידת מחשבות המחומצות הוא באש דייקא, והוסיף ע"ז בשם ספח"ק טור ברקת שהוא ששורפים בו החמין מתלבש בו שורש אש גבוה רוחני ביותר שהוא האש של בוצינא דקדרוניתא שהוא האש דגבורה דעתיק המלוכש בחכמה סתימאה, היינו בחי' שורש האש שבאצי' ששם האש הוא בחי' אש המאירה וכנ"ל, שמאש גבוהה זו מקבלים בני"י את הכח לשרוף את החמין, וכן בכח האש הזה מקבלים בני"י הכח לבטל את החמין מליבם בביטול גמור (וכמו הדין שעושים הביטול חמין תיכף לאחר שריפת החמין).

[י] והוסיף להסביר שזהו ג"כ הטעם הפנימי להא שתלו את אותו האיש הנוצרי יש"ו דייקא בערב פסח (כדאי' בהשלמת הצנוורה שבדף היומי הנלמדת בשב"ק זו – סנהדרין דף מ"ג) ששורש טומאתו היא מגבורות הקשות שבבחי' קו השמאל דהטומאה וכמש"כ בספרי ים החכמה בכמה מקומות שקלי' עשיו שורש אדום היא כנגד קו השמאל דהטומאה ובבחי' "על חרבך תחיה" וגו' (שהם הסיגים וגבורות הקשות שיצאו מיצחק שורש הגבורה דקדושה) [וכמו שראו במשך כל הדורות עד השואה האיומה שעיקר הרציחות לבני"י רח"ל היה ע"י בני אדום – הנוצרים ימש"ו, אלא שבדור האחרון בסוף גלות אדום נתקיים מש"כ במחזה הצלם דנבוכדנאצר שבספר דניאל, שיתערבו ברגליים הברזל והחרס (קלי' עשיו וישמעאל) ונכנס ונתערב קלי' הרציחה (שהוא קו השמאל) אצל קלי' ישמעאל (ימין דטומאה) ואכמ"ל] וע"כ השתדלו הסנהדרין לבטל שורש

וגו', וע"כ מרמז האפר על שורש ותחלת הבריאה שהיא בגבורה הראשונה של צמצום הא' כנ"ל.

השריפה מתפרדים ג' יסודות ונשאר בדבר הנשרף רק יסוד העפר שבו (כדאי' בתניא באגה"ק (קכ"א ע"ב), וחלא "הכל היה מן העפר"

במעודה

השוכר, ב. דאינו כמו כל שוכר שמסתמא מפקיר המשכיר החמץ שבבית היות שיוצא משם והשוכר זוכה בחמץ מההפקר וע"כ חייב השוכר בבדיקה, משא"כ כאן שלא יצא הבעה"ב מדירתו ולא הפקיר החמץ, ג. דכנראה דהשכיר לו החדר רק לליל י"ד בכדי לקיים מצות בדיקה וזה לא מהני (כמו שמביא שם מהב"י דבעינן שיהא השכירות לימי הפסח), ואף אם יפרש שמשכיר לו גם לימי הפסח אולי הוי מעשה שחוק וערמה בעלמא, וע"כ מסיק שם שאם רוצה לברך יעשה זאת בשליחות חותנו בעל הדירה.

טו' [אך] מו"ר אמר שנוהג לשכור החדר שנמצא בו בפסח מאמו, ומפרש ששוכר החדר לכל ימי הפסח, (וגם לכמה ימים אחרי פסח שבכך פחות הערמה וגם קונה להדיא את כל החמץ המונח שם וגם מכנים לשם חמץ שלו (בעשרה פתיתים כנהוג) שעי"ז יכול לקיים מצות בדיקת חמץ בברכה, שאינו רוצה להפסיד המצוה דבדיקת החמץ בברכה (שכעצת השבה"ל שיעשה הברכה בשליחות הבעה"ב מ"מ אין המצוה ידיה), ואף שהשה"ל חושש שאולי זה נראה כהערמה (שגלוי לכל שאין לו צורך בשכירות זאת, שגם ללא השכירות יקבל החדר ועושה כן רק עבור המצוה) מ"מ כל הענין של מכירת חמץ שסומכים עליו אלפי בניו על היסוד של התבואות שור (בכור שור פסחים כ"א ע"א) והקצות החושן ועוד אחרונים שפוסקים דהערמה בדרבנן שרי וכדאי' בגמ' (שבת קל"ט ע"ב) [והיינו דס"ל שכיון שמבטלים את החמץ בביטול גמור בלב שלם שהרי צריך ליתן כל ממונו שלא לעבור על שום

יג' [עסק] ודיבר מכמה עניני הלכה הנוגעים למכירת ובדיקת חמץ, שכידוע נוסע מו"ר ללונדון יצ"ו, ושם מקבל חדר מיוחד בדירת אמו שיהא שם בפסח, ועושה בחדר זה בדיקת חמץ בברכה, ואת דירתו שבארה"ק מוכר במכירת חמץ לגוי, ומ"מ עושה גם שליח לבדוק את דירתו שבארה"ק מחמץ לליל י"ד (בלא ברכה) מחשש שחושש להפוסקים (המקו"ח והחיי"א המוכאים כמ"כ סי' תל"ז סק"ב) שסוברים שלא מהני המכירה לפטור את עצמו מחיוב בדיקת חמץ, ושאין משאיר בדירתו בארה"ק חמץ גמור כאן, שלא רוצה לסמוך על המכירה על חמץ גמור בעין, וע"ז מועיל בדיקת חמץ הנ"ל לבדוק שלא נשאר בהדירה חמץ בעין (משא"כ מי שמשאיר חמץ בעין בדירתו ואח"כ מוכר כל הדירה עם כל מה שיש בה במכירת חמץ, א"כ אין שייך ע"ז בכלל בדיקת חמץ, שהלא יודע בודאי שיש אצלו חמץ ומשאירו להדיא שם ומה שייך ע"ז בדיקת חמץ).

יד' [ודיבר] אודות הבדיקת חמץ בברכה שעושה בחדר שבדירה בלונדון, והקריא משו"ת שבט הלוי (ח"ד סי' מ"ד) שדן בנידון זה במי שנמצא בבית חמיו ורוצה לקיים שם בדיקת חמץ בברכה ע"י שישכור חדר אחד מחמיו, ומצדד השואל שם (מח"ם נטעי גבריא) שאין שכירות כזאת מהייבת בברכה כיון דסו"ם החדר עומד בעיקרו לרשות חותנו המארחו ואי"ז שכירות שכיונו חו"ל, ועיי"ש מה שמפלפל השה"ל בזה, ומסיק השה"ל בזה דשכירות זו ודאי הוי שכירות רעועה, א. דאין כל השתמשות של

ובתחנן עולים מאצי' לא"ק, שיוורד א"ק אף לתחתית
הבי"ע ולמקום הקלי' ואכמ"ל).

[יז] וגילה סוד ורמז פנימי בענין הזה
(לחכנים עצמו בחיוב בדיקת חמין
כאופן של הערמה) שמתגלה עי"ז בחי' צחוק
השרשי (שהיא בחי' הצחוק דלעת"ל שאז ימלא
שחוק פינו), והיינו שמגלה בזה שכל הגבורות
הקשות של החמין הם רק בבחי' הטבה,
וכנ"ל ששורש כל הגבורות הם מהגבורה
הראשונה של הצמצום הראשון שהוא בבחי'
צחוק השרשי, וכידוע שהצמצום הוא שלא
כפשוטו, אלא שפעל ה' ברצונו הפשוט שכך
יראה מבחי' הסתכלות התחתון, שלא יראו
הנאצלים והנבראים וכו' את האוא"ם ויתגלה
להם עי"ז כל צמצומי העולמות וכו',
וכשעושים בדיקת חמין וביעור חמין באופן
שנראה כאילו הוא בבחי' הערמה (שנראה
כאילו בבחי' שחוק) מסוגל טפי לגלות בחי'
שורש הגבורה הנ"ל (שהוא השורש שצריך
להתגלות בשריפת חמין וכנ"ל).

[יח] ודיבר עוד מאידך שאינו נכון מש"כ
בספר פסקי תשובות (סי' תל"ז
אות ג') שיש חיוב על כל אדם לדאוג שיהא לו
מקום ששם יקיים מצות בדיקת חמין, והביא
שם ראיה לזה מסי' תל"ז סי' ג' שאי' שם
במחבר שי"א שישראל היוצא מבית הגוי
תוך ל' יום לפסח ויוצא בשיירא באופן שלא
יהא לו מקום לבדוק שם החמין בזמנו מחויב
לבדוק בית הגוי מחמין שלו קודם שיוצא
משם, כיון שלא יקיים מצוה זו במקום אחר,
ומינה יליף בספר הנ"ל גודל חיוב מצות
בדיקת חמין ושאיין לו לאדם להפקיע עצמו
ממצוה זו, שהרי חייבו לבדוק את בית הנכרי
אף אם היהודי לא יהיה שם כלל בפסח,
ולכמה דעות אף אם הגוי יהיה בדירה ההיא
בפסח, מ"מ צריך לבדוק שם חמין כדי לקיים
מצות ביעור, ומסיק שם בפסק"ת עפ"ז שאלו

מל"ת כמ"ש הפוסקים, וא"כ כל אחד גומר
בלבו לבטל ולהפקיר החמין כדי שלא לעבור
על מל"ת החמור של כל יראה, אלא נשאר
רק איסור דרבנן דשמוא יבוא לאכלו, ועי"ז
מהני המכירה (וצ"ע האם אלו שמוכרים גם חמין
גמור בעין האם יודעים שעליהם לבטל החמין הזה
בלבם, שהרי לכא' יש מהם שסבורים בדעתם
שאי"צ לבטלו כיון שמכרוהו לגוי וא"כ הוי הערמה
בדאורייתא ולא בדרבנן, (ועיין באריכות בזה
במקראי קודש להגרצ"פ שמלקט מה שפלפלו
האחרונים בזה) וח"נ בעניינינו שמחייב עצמו
במצוה דרבנן דבדיקת חמין עי"ז בחי' של
הערמה.

[יז] והביא ראיה למנהגו מדברי
המהרש"ם (ח"ג סי' רצ"א)
שמיירי שם בבן הסמוך על שולחן אביו ויש
לו חדרים מיוחדים בבית אביו שדר בהם,
שאין החדרים שלו וגם החמין לא היה שלו
ומסיק שם שיכול בכח"ג לברך על בדיקת
חמין בחדרים שדר בהם דשאלה הוי
כשכירות, ויקנה לו אביו ויתן לו במתנה
קודם ליל י"ד כל החמין שנשאר בחדרים,
עי"ש, וכ"ש בעניינינו ששוכר החדר והחמין
להדיא, וסומך לנהוג כהמהרש"ם לכתחילה
[שהפליג מו"ר כמ"פ בגדלותו וכמ"ש"כ
בדא"ח פר' ויקרא שהיה הפוסק האחרון
הידוע שכל פסקיו בנגלה היו מתאימים גם
עפ"י הנסתר ועפ"י הסוד, והסמיק לזה
בדא"ח דפר' בשלח את הפסק שלו (שו"ת
מהרש"ם ח"א סי' א') לאסור אכילה ושתיה לפני
הלל וכמו איסור אכ"ש לפני שחרית, והרי
עפ"י הנגלה אין הפסק מובן כ"כ (וכמו שחלק
עליו באגרות משה) אלא שעפ"י הסוד מובן פסק
זה היות שהלל הוא גמר היחוד דשחרית,
וכדאי' שהלל הוא תמורת אמירת התחנן
שבכל יום, והתחנן הוא גמר היחוד דשמו"ע
כידוע (שבשמו"ע מתקנים וגומרים יחוד האצי',

לגוי שבוה ג"כ מקיים מצות תשכיתו לשיטת השאגת אריה) הרי לא מצינו שיש חיוב על הגברא שיהא לו בבית שלו בליל י"ד לקיים בו מצות בדיקת חמץ (ורק במ"ע דתשכיתו ידוע החקירה של המנ"ח שמחדש שמי שאין לו חמץ יקנה חמץ ויבערו בכדי לקיים מ"ע דתשכיתו).

יט] עורר דיבר הדרכה ומוסר לאלו העורכים הסדר בבית אביהם או חמיהם שיש עליהם להזהר בענין הביטול לעורך הסדר, שלא יבליטו את עצמם ואת עבודתם ויבטלו את עצמם להבעה"ב עורך הסדר (ובפרט הזהיר לאלו שמכונים בהגדות עם הכוונות של האריז"ל וכו') ועורך הסדר אינו נוהג כן שיש עליהם להשתדל שלא לבלוט בזה, והסמך לזה את דברי הבעש"ט חק' הידועים (שהארכנו בהם בביאור למס' ברכות ריש פרק שלשה שאכלו) שהזהיר שלא לבלבל הש"ץ בתפילתו, ולא להמשיך להתפלל בקול רם כשהש"ץ גומר כל קטע שבתפילה, והסביר קצת הענין גם עפ"י פנימיות שאף שכל בנ"י יוצאים לחירות בליל הפסח ומתגלה אצל כל בנ"י איך שכל אחד הוא מבני מלכים, מ"מ עיקר השראת המלכות שורה על עורך הסדר (וכדאי' בפוסקים שימשו אותו שאר המסובים וימזגו לו את הכוסות וכו') וא"כ יש להזהר שלא לפגום בכבוד ספי' המלכות המתגלית בעיקר אצלו, שהוא דבר חמור, ואף שנראה לפעמים שע"י שיצמצם עצמו מונע ומפסיד זאת מהעבודה"י שלו, מ"מ יש לידע שהאמת שע"י שיבטל עצמו (כשצריך לעשות כן עפ"י התוה"ק) תתעלה עבודתו הרבה יותר, שעבודת הביטול גבוהה משאר העבודות [שכל בחי' של ביטול שרשה מספי' החכמה שגבוהה מעניני עבודה"י של אש ההתלהבות וכדו' שמבחי' ספי' הבינה] [ועיין בביאור למס' ברכות המודפס בים החכמה תשס"ח (פרק כיצד מברכין אות קכ"ד) שמבאר באריכות שעבודת

הנוסעים מביתם ומתאכסנים בפסח אצל אחרים כגון בבית הוריהם ומוכרים דירתם עם תכולתה במכירת חמץ לגוי ועי"ז מפקיעים עצמם מחיוב בדיקת חמץ לא טוב עושים ואינו עפ"י התורה (אלא ישאירו הדר אחד בביתם שלא ימכרו לגוי ויעשו שם בדיקת חמץ בברכה ליל י"ד או בליל יציאתם מהדירה ללא ברכה) עכ"ל, ועי"ז אמר מו"ר שהאמת שלא מצינו מקור בהפוסקים לחיוב כזה, וכמו שמקשה בערוך השולחן (תל"ז סי"ג) דאטו בדיקת חמץ הוי חובת הגוף, עיי"ש, אלא הפשט בהלכה הנ"ל אינו כמו שמפרש בספר הנ"ל אלא כמו שמפרש בערוך השולחן שם דשם שאני שמירי שמשאיר היהודי את החמץ שלו בבית הגוי כשיוצא משם, ומירי שיכנס הגוי לשם רק בפסח וע"כ בליל י"ד יש עדיין שם הישראל על החמץ שלו שלא נקרא עדיין שם הגוי על חמץ זה בליל י"ד, ואף שהפקירו היהודי בצאתו לא מהני לגבי לפטרו מבדיקה (עיי"ש הטעם), משא"כ במי שמוכר דירתו עם כל תכולתה לגוי לפני הפסח וידוע שכשיכנס הפסח יקרא שם הגוי על חמצו נפטר בזה מחיוב בדיקת חמץ לכו"ע ולא עבר שום איסור בזה שהפקיע עצמו מחיוב בדיקת חמץ, [והוסיף אח"כ שאף דבשו"ע הרב (סי' תל"ז סכ"א) מפרש להיפך מהערוך השולחן, וסובר דהי"א הראשון (שהוא דעת המחבר) ס"ל שאף שיכנס הגוי לביתו קודם ער"פ מחיוב היהודי לבער חמצו כשיוצא משם (אם לא יהא לו בית אחר לקיים בו בדיקת חמץ ער"פ), מ"מ אף לשיטתו לא מצינו דחיוב בדיקת חמץ היא על הגברא אלא על החמץ, היינו שנתחייב כל' יום קודם הפסח בחיוב דתשכיתו על החמץ, ולכן חייב לבער החמץ שמשאיר בבית הגוי (אם לא יהא בער"פ חמץ לקיים בו מצות כיעור) משא"כ בענינינו שיהא לו בער"פ חמץ שלו לבערו שיקיים בו מצות תשכיתו (ואת החמץ שבביתו מכר להדיא

שהאריך מו"ר בשמו"ע ועמד במקום שהיו צריכים להעמיד השמיח שיעמדו עליו הכהנים כשעולים לדוכן (ששם היה מקום הקבוע לתפילה של אביו) ורצה הגבאי להגביהו באמצע שמו"ע ולהעבירו למקום אחר [וכדאי' בפוסקים (מ"ב סי' ק"ד סק"א) שאי"ז נחשב להפסקה בשמו"ע אם עובר ממקום שעומד שם למקום אחר מחמת שבמקום שהוא עומד כעת יש דבר שמפריעו מכוונת התפלה, ומסתמא סבר הגבאי דה"נ בענינינו יש היתר זה להעביר המתפלל העומד במקום שמפריע לסדרי התפלה, ויותר מסתבר שסבר הגבאי שהיו בבחי' פגיעה בכבוד הבית ישראל שלא יוכלו לסדר השמיח כמו הסדר הרגיל, ובכח"ג דהוי פגיעה בכבוד צדיק המליצו חסידים דיש להפסיק אף הפסקה גמורה באמצע שמו"ע דאף דקיי"ל דאף לנחש לא יפסיק הרי לעקרב שסכנתו ודאית יש להפסיק, והלא אי' במשנה באבות דחכמים עקיצתן עקיצת עקרב], וכ"ק הבית ישראל זי"ע רימו שיניחו לו ולא יפריעוהו משמו"ע (אלא שאביו ז"ל לחש לו באוזנו שימהר לגמור ולא יאריך), ופירש מו"ר שאדמו"ר הבית ישראל רצה ללמד בזה אף לילד שהעיקר הוא להתפלל בכוונה.

חלק מדרשת שבת הגדול – אחר קריה"ת כב' פתח לבאר מנהגינו לומר הפטרת וערבה כבכל שבת הגדול, ולא רק בשבת הגדול שחל בער"פ [ולא כשיטות שאין מפטירין הפטרה זו אלא כשחל ערב פסח בשבת לפי שבה כתיב "הביאו את המעשר אל בית האוצר" וערב פסח היה זמן ביעור ברביעית של שמיטה ובשביעית כדתנן בפ"ה דמעשר שני], ואמר בשם היעב"ץ שכתב בסידורו הטעם לאמירת הפטרה זו בשבת הגדול היות שמוזכר בו הפסוק "הביאו את כל המעשר אל בית

ליל הסדר היא להיכנס לבחי' העיבור, שבעיבור מונח העובר בביטול גמור דראשו בין ברכיו ואוכל כל מה שאימו אוכלת (מצות הק') ושותה כל מה שאימו שותה (ד' כוסות) ודייקא ע"י ביטול הגמור הזה זוכה העובר לראות מסוף העולם ועד סופו עיי"ש].

כ] וסיפר מעשה בענין הזה שסיפר הרה"ק ר"א ראטה זי"ע ממרן הד"ח זי"ע, שפעם כשגמר שמו"ע ורצה לפסוע הג' פסיעות לאחוריו ראה שעומד שם אברך שמאריך מאד בשמו"ע והוצרך הד"ח להמתין לו עד שייגמור השמו"ע (כדין השו"ע), וכשגמר השמו"ע פנה אליו ואמר לו שהיה לך גם שלא הארכת בשמו"ע עוד זמן, שאם היית מאריך עוד קצת היית מאבד כל העולמות (על שהטריח להד"ח להמתין בעבורו), וסיים הד"ח שהכיר כמה אברכים שעבדו את הש"י ויש שעבדו יותר ולא הצליחו להגיע למטרה העליונה ויש שעבדו פחות וכן הצליחו, משום שהכל תלוי בביטול לצדיקי הדור. והסביר מו"ר שהאברך הזה הרגיש שהד"ח ממתין בעבורו וא"כ היתה עליו החובה (מדין חיוב דכבוד התורה וכבוד הצדיק שבבחי' כבוד ספי' המלכות) למהר ולגמור שמו"ע בזריזות כדי שלא להטריח הצדיק להמתין יותר בעבורו [ומסתמא עשה כן וע"ז אמר לו הד"ח שאם לא היה עושה כן אלא היה ממשיך ומאריך היה מאבד הכל וכו'] והרי חזינן ממעשה זו ג"כ גודל הזחירות בענין ביטול הישות וביטול עבודת עצמו בכדי לכבד את הצדיק שעולה על הכל (וכנ"ל שהעורך של הסדר הוא בבחי' הראש בית של אותו הבית שהוא בבחי' הצדיק).

כא] אחד מהתלמידים הזכיר בענין זה את המעשה שהיה אצל מו"ר בילדותו כשהתפלל עם אביו בביהמ"ד דחסדי גור עם כ"ק הבית ישראל זי"ע,

שאז יהיה זאת בדרך גבוהה ומעולה יותר ובאופן של התלבשות ספי' הבינה בספי' החדד ונכנראה הכוונה שאז תהא מחיית עמלק במחיית שורש קליפתם הרוחנית בעולמות העליונים ללא הריגות ומלחמות ושפיכת דמים בעוה"ז, והוסיף מו"ר שיש לפרש פנימיות הכוונה בדברי הזוה"ק שתתלבש הבינה בלבוש החדד, דהיינו שתעלה ספי' הבינה אל שרשה במדת הכתר שהיא רחמים גדולים, וזה הכוונה שתתלבש ספי' הבינה בלבוש החדד, דע"י שתעלה הבינה לשרשה שבכתר לא יהא דינין מתערין מינה אלא תתלבש הבינה רק בלבוש החדד.

בה] וע"ז פי' מו"ר שי"ל שזהו הטעם שמפטירים הפטרת וערבה בשבת הגדול, שהפטרה זו מדברת מעניני הגאולה, (וכמו שמסיימת הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא וגו'), וע"ז אנו מעוררים רחמים ומבקשים שתהא הגאולה באופן של שבת הגדול, היינו באופן שתעלה הבינה אל הכתר ותתלבש בלבוש החדד שנקראת מדת החדד בשם הגדולה (שזהו הדרך אם יהא זה בשבת הגדול כנ"ל), וזה גם יש לרמוז באופן פנימי בדברי היעב"ץ שאנו קוראים הפטרה זו בכדי להזכיר ולעורר על ענין המעשר, שמעשר מרמז על ספי' הכתר (ספי' העשירית מלמטה למעלה) [ואחד מהתלמידים שאל שבדרך כלל אי' שמעשר מרמז על ספי' המלכות, וענה מו"ר שכתר ומלכות קשורים זה בזה כידוע (בבחי' נעוץ סופן בתחילתן, סוף מעשה במחשבה תחילה, וכן כל מלכות של עולם העליון נהיה כתר לעולם שמתחתיו)], שבוזה אנו מרמזים ומבקשים שתהיה הגאולה באופן של ספי' הכתר שהיא גאולה של ברחמים גדולים.

כו] והמשיך לקשר ענין זה אל המד' בין ר' שמעון ור' יהודה [דסתם

האוצר ויהי טרף בביתי ובחנוני נא בזאת אמר ה' צבאות אם לא אפתח לכם את ארובות השמים והריקותי לכם ברכה עד בלי די" וגו', והרי בפסח נידונים על התבואה (ר"ה מ"ז ע"א) שנכלל בזה שנידונים בפסח על ענין הפרנסה, וא"כ יש לעורר בשבת הגדול ולחזק את ענין נתינת המעשר דבעון ביטול תרומ"ע שמים נעצרין מלהוריד טל ומטר (שבת ל"ב ע"ב) ורעב בא לעולם, וע"י שיוהרו במעשר יהיה שבע בעולם שהמעשר הוא הסגולה לברכה עד בלי די כנ"ל.

כג] ופירש מו"ר טעם נוסף לאמירת הפטרת וערבה בשבת הגדול, עפ"י הקדמת דברי הזוה"ק ברע"א מהימנא נביום י' ניסן יהא מחיית עמלק, ואמר שיש לעיין האם כוונת הזוה"ק ליום י' ניסן כפשוטו, או לשבת הגדול (שנקראת ג"כ על שם י' ניסן כדאי' בטור כס"י ת"ל), ואמר בזה בהקדם מה שמקשה בספה"ק אמרי יוסף (מועדים ח"א דרוש לשבת הגדול) שיש לכאן סתירה בין דברי הזוה"ק לדברי האר"ז, שבוזה"ק (רע"א מהימנא פר' תצא דף רע"ז ע"א) אי' שהגאולה העתידה תהיה ע"י התלבשות ספי' הבינה בספי' החדד דאברהם, ואילו באר"ז"ל (שער הג המצות) אי' שהגאולה העתידה תהיה ע"י התלבשות ספי' הבינה בספי' הגבורה דיצחק (ועיי"ש באמרי יוסף מש"כ בזה).

כד] ואמר מו"ר שי"ל שאלו ואלו דא"ח, והם ב' דרכים שתלוי האם תהיה מחיית עמלק בימות החול (היינו ביום י' ניסן שבימות החול כפשטות דברי הזוה"ק), שאז תתלבש ספי' הבינה בלבוש הגבורה כדברי האר"ז"ל (לנקום נקמות גדולות מעמלק הרשע), או שתהא מחיית עמלק לא ב"י ניסן שבימות החול אלא בשבת הגדול (שנקרא ג"כ על שם י' ניסן כמו שבת הגדול הראשון שבמצרים וכנ"ל),

בר פלוגתא דר' יהודה הוא ר' שמעון] האם ביעור חמץ הוא ע"י מפרר וזורה לרוח או מטיל לים או רק ע"י שריפה (פסחים כ"א ע"א), והזכיר מה דאי' ברמ"א (שו"ע סי' תמ"ה) דנהגו להחמיר כשיטת ר' יהודה לבער החמץ בשריפה דוקא, וא"כ אין לשפוך נפט על החמץ לפני שריפתו שבזה נפסל החמץ מאכילת הכלב ונתבער החמץ שלא ע"י שריפה (אלא אפשר לשפוך נפט מסביב החמץ להגדיל את האש), וכן פירש בזה את מנהג בני"י לשרוף ביחד עם החמץ את כף העץ שעשו עמו הבדיקת החמץ, עפ"י מש"כ הרשב"ש (שבת ס"ו ע"א על תד"ה כוורת) שהיות דאנו מחמירים כשיטת ר' יהודה דיליף לשריפת חמץ משריפת נותר שהיא באש דווקא, וא"כ כמו דבנותר ההלכה ששריפתה בעצים דווקא, ה"נ שריפת חמץ צריכה להיות בעצים דוקא, וע"כ נותנים בהשריפה את הכף מעץ [וא' מהתלמידים הוסיף שלכא' גם כלולב ומיניו שנוהגים להכניס להמדורה יוצאים בהם יד"ה העצים].

והחמץ לזה בשם הצפע"נ המח' ר"ש ור"י שבמכילתא לגבי הפירוש בפסוק והשבתי היה רעה מן הארץ, שר"ש מפרש הפסוק שלא יהיו כלל החיות רעות הטורפות בעולם (שיתבטלו האריות וכו') מן העולם, ור"י מפרש שיתבטל הרע שבהם ויתחפכו החיות הטורפות הרעות לחיות טובות שאינן מזיקות, וביאר מו"ר בזה שר"ש לשיטתו שמ"ע דתשביתו מקיימים בביטול החיצוני דבחי' אתכפיא מפרש ג"כ דהשבתת חיות רעות מן הארץ יהא ע"י ביטולם וסילוקם מן העולם, ור"י דמקיים מצות תשביתו באופן של אתהפכא בהפיכת החמץ לאפר המותר בהנאה מפרש ג"כ בהשבתת החיות רעות יהיה באופן של הפיכתם לחיות מהורות.

כז] וביאר מו"ר ביאור פנימי במח' זו, עפ"י הנ"ל שיש ב' דרכים במחיית עמלק, וכן יש ב' דרכים בביעור החמץ, שהרי אפשר לבער החמץ ע"י ביטול והשחתת הצורה החיצונית שלו שזהו בחי' מפרר וזורה לרוח או מטיל לים (שכדרך זו לא נתהפך החמץ מאיסור לחיתר אלא הושחת ונפסד ונתבטל) [שזהו בחי' אתכפיא וכן זהו בחי' מחיית עמלק בהתלבשות ספי' הבינה בספי' הגבורה כנ"ל], ודרך ביעור חמץ בשריפה עד שנתהפך החמץ לאפר היא דרך יותר גבוהה שהרי לכמה פוסקים יש בחמץ הדין דכל הנשרפין אפרן מותר בהנאה ומותר ליהנות מאפר זה אף בפסח, ונתהפך החמץ במהותו מאיסור לחיתר, וא"כ זה מורה על בחי' ביטול שורש הקלי' ע"י ספי' הכתר שיכולה לבטל ולתפוך הקלי' בשורש, ובבחי' אתהפכא. [כמו ספי' הכתר שיכולה לתפוך אף הכר"ת לכת"ר].

כח] וביאר שר' שמעון ור' יהודה הם בבחי' ב' המשיחין [וכמש"כ כן בביאור עמ"ס ברכות (בדף ה' ע"א) שנדפס בים החכמה תשס"ח (עמוד ער"ב)], שרשב"י שגילה סודות התורה הוא בבחי' משיח בן יוסף, ור' יהודה שנקרא ע"ש יהודה בן יעקב שורש מלכות בית דוד בבחי' משיח בן דוד שמוגלה את ספי' הכתר וא"כ הוא ס"ל שביעור חמץ בשריפה דוקא שהוא דרך הכתר וכן"ל [וכמש"כ לעיל בשם ספח"ק מור ברקת שהאש דשריפת חמץ שורשו מאש דבוצינא דקדרוניתא שהוא בבחי' אש הכתר].

כט] והוסיף לבאר ענין זה בדרכי העבודה, שענין זה הם בבחי' ב' הדרכים של דרך הקבלה ודרך החסידות, שדרך הקבלה היא בבחי' ספי' החכמה (משיח בן יוסף) שהיא בחי' עבודת

בביעור חמץ דידן גם על דעת ר"ש (וכדלהלן) אלא שזהו בבחי' שיטת ר"ש (דרך החכמה) אחר שנתגלה בשריפה דידן שיטת ר"י (דרך הכתר), שבכח"ג יש בשיטת ר"ש מעלה מעל שיטת ר"י (בבחי' מעלת התפילה בכוונות פרטיות אחרי הקדמת דרך החסידות וכנ"ל).

לא] דהנה יש מח' בין הפוסקים במצות הביעור, האם כל הביעור הוא רק מצוה אחת, וכל זמן שלא גמרו לבער את החמץ לא קיימו המצוה (וכך ס"ל להחוק יעקב ודעימיה) או שבכל כזית וכזית חמץ שמבערים מקיימים עוד מצות ביעור (וכן ס"ל להגב"י (קמא ח"א סי' מ"א) ודעימיה, ועיין באריכות בנמעי גבריאל ח"ג בתשובות). והנה יש לבאר ולקשר גם מח' הפוסקים הזאת לב' הדרכים דביעור חמץ הנ"ל, דהנה בדרך הביעור כשיטת ר' יהודה שהוא הביעור שע"י השריפה, שהיא מורה על הביעור בדרך הפנימית דהכתר, בבחי' הביעור בפנימיות בשורש החמץ וכנ"ל, הרי שם א"א להפריד ולחלק את מצות הביעור לחלקים (לומר שכל ביעור כזית יהא מצוה בפנ"ע) שהפנימיות והשורש אינו מתחלק לחלקים [והוא בבחי' דרך החסידות שלא שמה כ"כ דגש על תיקון כל מדה ומדה שבנפש האדם בפרטות, שכיון שדרך החסידות הוא התיקון בשורש ובפנימיות, לתקן את כללות הנפש ע"י שמאירים בה גילוי אלקות ולקשר ולחבר בזה הנפש לשרשה להש"י (שבוה יתפרדו ממנה כל פועלי און וכו'), הרי בזה לא מתחלק התיקון לחלקים נפרדים], משא"כ לשיטת ר"ש שביעור חמץ הוא ע"י מפרר וזורה לרוח וכו', שהיא בבחי' הביעור החיצוני (בהפרדת הצורה החיצונית של החמץ) שזה בבחי' תיקון חיצוני, בזה אפשר לסבור כהפוסקים שכל כזית וכזית הוא מצוה בפנ"ע [וכמו למשל בדרך המוסר שעוסקת יותר בתיקון המדות

התפילה בריבוי כוונות פרטיות של שמות הק', ודרך החסידות היא בבחי' ספי' הכתר (משיח בן דוד) שהיא התפילה בדביקות הנקודה הפנימית שבלב ביחוד ה' ובאוא"ם הפשוט שכונה זו כוללת את כל הכוונות בחדא מחתא (ומעין מש"כ הבנ"י לגבי כוונת מסי"ג שהיא בבחי' כוונה דספי' הכתר שכוללת אצלה את כל הכוונות בחדא מחתא), אלא שיש לדעת (מה שביאר במקו"א באריכות) שאף שדרך החסידות גבוהה מדרך הקבלה, מ"מ אם חוזרים לדרך הקבלה (בתפילה בריבוי כוונות הפרטיות וכו') אחרי הקדמת דרך החסידות, היינו שדבקים כבר ביחוד ה' הפשוט באופן חזק כ"כ עד שאין ריבוי הכוונות הפרטיות מפריעות לו מהיחוד, אזי אדרבא הן נהיות בבחי' תוספת קישוט אל היחוד, היינו שמתגלה דרכן היחוד ביתר שאת [בבחי' מש"כ רביז"ל בלקו"מ (תנינא ב', ו') שתתגלה אחדות הפשוט מתוך פעולות המשתנות, שזאת הבחי' יקרה מאד אפילו אצלו יתברך עיי"ש] והיינו שכשדבוקים באחדות הפשוט שבבחי' ספי' הכתר, ויורדים דרכה לריבוי הכוונות הפרטיות שבבחי' ספי' החכמה, יכולים עי"ז לעלות עי"ז ביתר שאת לשורש ספי' החכמה, שהיא הדרגה העליונה והנעלית שבכתר, בחי' עתיק שבכתר, בבחי' שהפירוד מגלה את היחוד ביתר שאת וביתר קישוט, שאינו רק יחוד הפשוט שבבחי' התענוג התמידי, אלא בבחי' התחדשות היחוד בכל רגע שבבחי' תענוג שאינו תמידי המחודש את התענוג התמידי הפשוט (כמש"כ כ"ז במקו"א ואכמ"ל).

ל] וביאר שאשכחן ענין זה גם לגבי המח' דר"ש ור"י בביעור חמץ הנ"ל, דהנה כנ"ל אנן נהגינן כשיטת ר"י לבער החמץ בשריפה (שמרמות על דרך הגבוהה דהכתר וכנ"ל) ומ"מ לכא"ז צ"ל דסמכינן

בפרטיות וכל תיקון של כל מדה היא מצוה בפנ"ע שבדרך התיקון הזאת אפשר להפריד תיקון דכל פרט ופרט בפנ"ע.

לב] והנה זקני הגה"ק ר"ש סופר זי"ע בעמח"ס מכתב סופר (בהגדה של פסח שלו) מקשה לשיטת החק יעקב שכל מצות הביעור היא מצוה אחת, דהנה אלו שמוכרים חמץ בעין במכירת חמץ לגוי, והרי דרך הרבנים לכתוב בשטר מכירת החמץ שתחול המכירה בסוף שעה חמישית ואילו שריפת החמץ נעשית קודם, וא"כ בשעת שריפת החמץ לא קיימו מצות ביעור חמץ שהרי יש ברשותו עדיין ריבוי חמץ שלא ביער ולא נמכר עדיין ולא קיים מצות ביעור חמץ בשריפה זו לשיטת השב יעקב שסובר שכל הביעור הוא מצוה אחת, ואמנם המכתב סופר נותן עצה לזה שאחרי המכירה יקנה עוד כזית חמץ שלא חלה עליו המכירה וישרפנו בשעה זו, ויקיים מצות תשבתו בכזית זה אף להחק יעקב, אך למעשה אפשר לקיים עצה זו רק בחו"ל שמצוי בשעה זו לקנות חמץ מהגויים, אך באר"י קשה לקיים עצה זו, וצ"ל בע"כ שאלו המוכרים חמץ בעין סוברים לשיטת הנוב"י שבכל כזית שמבכרים מקיימים מצות ביעור, וא"כ אף שעדיין יש ברשותם חמץ בכל זאת

מקיימים מצות ביעור בחמץ ששורפים, והנה ביארנו לעיל לשיטת הנוב"י מתאימה רק לשיטת ר"ש שלשיטתו אפשר לחלק מצות הביעור לחלקים כנ"ל, והלא אנו מהדרין להושי לשיטת ר"י דאין ביעור חמץ אלא בשריפה, ואיך סומכים אלו המוכרים החמץ על שיטת הנוב"י ששיטתו נסמכת על שיטת ר"ש נ"ל, אלא הביאור הפנימי בזה כנ"ל שאחר שכבר ביערו חלק מהחמץ ע"י השריפה ונתגלה האש הגבוה דבחי' הכתר (אש דבוצינא דקדוניתא כנ"ל מהטור ברקת) יכולים שוב לרדת ולגלות את בחי' ספי' החכמה שהיא בחי' דרך הביעור דר"ש, שכנ"ל שאחר שדבוקים בשורש התיקון הגבוה דהכתר הוי הירידה לספי' החכמה בבחי' ירידה לצורך תכלית העליה (מכתר דאריך לכתר דעתיק וכנ"ל), וע"כ אחרי שריפת החמץ (ביעור חמץ בדרך הכתר) סמכין לגבי חמץ הנשאר (שלא נמכר עדיין) על שיטת הנוב"י שיוצאים יד"ח ביעור חמץ אף בביעור חלק מהחמץ, שיסוד שיטתו דהנוב"י הוא לשיטת ר"ש שביעור חמץ בכל דבר (ביעור החמץ בדרך החכמה), לגלות בזה דרגת שורש ספי' החכמה, שפנימיות חכמה פנימיות עתיק, היינו לעורר בזה את הגאולה שתהיה ברחמי עתיק דייקא במהרה דידן אמן סלה.

בקדושא רבא

לג] בלימוד ספה"ק סיפורי מעשיות (מעשה א') דיבר מענין המשנה למלך (שהוא הצדיק) שמסר נפשו שהלך להוציא את הבת המלך מהמקום הלא טוב, ומצא ג' אנשים גדולים מאוד שאינם בגדר אנושי כלל הנושאים אילן גדול, והראשון היה הממונה על כל החיות והשני היה הממונה על כל העופות,

והשלישי היה הממונה על כל הרוחות, עיי"ש, ופירש סוד הענין על שלושה יחודי הדורות אדונינו הרשב"י ורבינו האריז"ל ואור שבעת הימים הבעש"ט הק', זכותם יגן עלינו, שהם נושאים את האילן הגדול היינו את כל התורה (עין החיים) ואת סוד היחוד הוי"ה אדנ"י (שבגימ' איל"ן) והיינו שהרשב"י גילה בזוה"ק את סודות התורה הק'

לד' וקישר ענין זה למה שדעבר לעיל (בדרשת שבת הגדול) בענין מח' ר"י ור"ש, שהוא בחי' מב"ד ומב"י כנ"ל, והיינו דהבעש"ט הוא בבחי' משיח בן דוד (כידוע מנתיב מצותיך שנפש הבעש"ט הית נפש דדו וכו') שגילה הבעש"ט את נקודה הפנימיות שבלב שבבחי' היחידה שהיא סוד הדרך דספי' הכתר(שיטת ר' יהודה כנ"ל) אך בזה עדיין לא הוציאו השכינה עד שבא רביז"ל והמשיך אח"כ ליכנס לפנימיות הרדל"א ונכנס לתיקוני עתיק (שבסוד הר של זהב ומבצר של מרגליות כנ"ל) למצוא השכינה שהיא בסוד המלכות הגנוזה בהרדל"א, וזהו הדרך דר"ש (הדרך דמב"י אחר גילוי דמב"ד) שמגלה את דרך דהחכמה, שפנימיות חכמה עולה לפנימיות עתיק, ועי"ז זכה לבסוף להוציאה במהרה דידן אמן סלה.

שמביאים את החיות דקדושה שבתורה והמצות, וע"כ נקרא ממונה על החיות, והאריז"ל שגילה את סוד היחודים הק' שבמחשבות הק' הפורחות ועולות למעלה נקרא ממונה על העופות, והבעש"ט הק' שגילה את סוד הדביקות הפנימית שבנקודה הפנימית שבלב שבסוד הרוח נקרא ממונה על הרוחות, אך גמר התיקון הוא ע"י רביז"ל בעצמו שהוא בבחי' הרוח אחד שנשא את חבת המלך להר של זהב ומבצר של מרגליות (ושייך רביז"ל לגמר והמשך דגילוי הבעש"ט, וע"כ נקרא רוח אחד מהרוחות דממונה הג'), וכמו שמבאר בזה מוהרנ"ת שהם בסוד תיקוני העשירות של עתיק שמאריך בהם רביז"ל בלקו"מ (תורה פ').

ברוך ה' לעולם אמן ואמן

